

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1944 kl. 4 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om avskaffande av den allmänna omsättningsskatten.

(1:a avd.)

Till bevillningsutskottet hava hänvisats följande motioner, avseende förordningen om allmän omsättningsskatt, nämligen:

1) de likalydande motionerna nr 65 i första kammaren av herr *Gustavson* samt nr 114 i andra kammaren av herrar *Hammarlund* och *Pettersson* i Dahl, vari hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville göra framställning, avseende

dels att den allmänna omsättningsskatten snarast måtte avvecklas;

dels att i samband härmed dyrortsgraderingen av de bevillningsfria skatteavdragen avskaffas och skatteavdragen lika för alla utgå med för ortsgroup I nu gällande belopp;

dels ock att förutom genom de tillgångar, som genom det sålunda ökade skatteunderlaget tillföras, erforderliga medel för omsättningsskattens avveckling beredas genom i motionerna berörda besparingsåtgärder; samt

2) motionen nr 382 i andra kammaren av herrar *Hagberg* i Luleå och *Persson* i Stockholm, vari hemställt, »att riksdagen måtte besluta att avskaffa den allmänna omsättningsskatten».

Vad angår den i de likalydande motionerna I: 65 och II: 114 berörda frågan om avskaffande av dyrortsgraderingen av skatteavdragen kommer densamma att av utskottet behandlas i annat sammanhang.

Beträffande motiveringen för de i motionerna framställda yrkandena, såvitt nu är i fråga, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna.

I de likalydande motionerna I: 65 och II: 114 har till stöd för det däri framställda yrkandet anförts bland annat följande. Vid urtima riksdagen 1940 hade i samband med införandet av den allmänna omsättningsskatten från olika håll uttalats starka betänkligheter mot denna skatteform. Sålunda hade erinrats om de sociala skadeverkningar, som uppstode genom en skatt av detta slag på många nödvändighetsartiklar, vilken kännbarast träffade de små inkomstagarna och de barnrika familjerna. Vidare hade framhållits, att själva formen för skattens uttagande genom det arbete och de kostna-

der, som utan ersättning pålades näringslivet, särskilt för de mindre företagarna måste innebära en betydande börda och olägenhet, varjämte den samma ur kontrollsynpunkt medförde åtskilliga vanskligheter. Av årets statsverksproposition och därtill fogade beräkningar framginge, att omsättningsskatten för budgetåret 1943/44 torde komma att inbringa omkring 300 miljoner kronor samt för nästa budgetår eventuellt ett lika stort belopp. Då omsättningsskatten i den hösten 1940 avgivna propositionen beräknats skola årligen tillföra statsverket 200 miljoner kronor, hade ifrågavarande beräkning sålunda väsentligen överskridits. I den mån, som den allmänna omsättningsskatten ur förenämnda synpunkter icke hölle måttet, torde de väsentligt större skattebeloppen kunna anses hava ökat skattens skadeverkningskraft.

I motionen II: 382 har åberopats bland annat, att de socialpolitiska skäl, som redan år 1940 starkt talat mot en allmän omsättningsskatt, under krigsåren kraftigt förstärkts. Vid det förhållandet att enligt riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för nästa budgetår de direkta och indirekta skatterna trots oförändrade skattesatser ansåges giva en inkomstökning på omkring 300 miljoner kronor, hade emellertid en möjlighet öppnat sig att utan andra förändringar i skattesystemet slopa den allmänna omsättningsskatten, som för samma budgetår beräknades inbringa motsvarande belopp. En annan möjlighet att slopa den allmänna omsättningsskatten skulle vinnas, om under nästa budgetår, på sätt föreslagits i en annan av samma motionärer väckt motion, uttoges en extra förmögenhetsskatt på genomsnittligt 10 procent.

Utskottet.

Frågan om avskaffande av den allmänna omsättningsskatten har under de senare åren vid flera tillfällen varit under behandling i riksdagen. Sålunda yttrade 1943 års bevillningsutskott i ett i anledning av väckta motioner om avskaffande av omsättningsskatten avgivet, av riksdagen godkänt betänkande, nr 44, att då de statsfinansiella och andra skäl, som motiverade skattens införande, alltjämt föreläge, utskottet finge avstyrka bifall till motionerna.

Under åberopande av vad 1943 års bevillningsutskott sålunda anfört och då frågan om avskaffande av den allmänna omsättningsskatten icke sedan föregående år kommit i förändrat läge, får utskottet hemställa,

1) att de likalydande motionerna I: 65 av herr Gustavson och II: 114 av herrar Hammarlund och Pettersson i Dahl, i vad de avse yrkande om skrivelse till Kungl. Maj:t angående avveckling av den allmänna omsättningsskatten, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

2) att motionen II: 382 av herrar Hagberg i Luleå och Persson i Stockholm om avskaffande av allmänna omsättningsskatten icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 februari 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bårg, Elon Andersson, Wahlmark, Sjödahl, friherre De Geer, Ekman, Frans Ericson, Velander, Björkman* och *Sylwan*; samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Olsson* i Gävle, *Orgård, Falk, Henriksson, Sundström* i Skövde, *Nilsson* i Kristinehamn och *Boman*.

Reservationer:

1) av herr *Hammarlund*, som ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Frågan om avskaffande av den allmänna omsättningsskatten har under de senaste åren vid flera tillfällen varit under behandling i riksdagen. Redan vid dess införande framhölls av första särskilda utskottet vid 1940 års urtima riksdag, att utskottet otvivelaktigt ur såväl principiell som skatte-teknisk synpunkt under andra förhållanden icke skulle kunna tillråda, att denna beskattningsform införlivades i vårt gällande skattesystem. Av 1942 års bevillningsutskott anfördes i dess betänkande nr 6, att erfarenheten från den tid, varunder förordningen om allmän omsättningsskatt varit gällande, torde ha bekräftat de farhågor man vid skattens införande hyste för att den skulle komma att särskilt hårt drabba vissa befolkningsgrupper. Vid detta tillfälle, liksom i bevillningsutskottets betänkande nr 44 vid 1943 års riksdag, hänvisades emellertid till att statsfinansiella och andra skäl talade för omsättningsskattens bibehållande.

De likalydande motionerna I: 65 och II: 114 avse icke omsättningsskattens omedelbara avskaffande utan vidare. Däri förordas en skrivelse till Kungl. Maj:t angående avveckling av denna skatt, varvid erforderliga medel genom andra i motionerna angivna utvägar beredas.

Under återopande av vad som tidigare såväl av första särskilda utskottet vid 1940 års urtima riksdag som av 1942 års bevillningsutskott i dess betänkande nr 6 anförts angående omsättningsskattens konsekvenser samt under hänvisning till de möjligheter, som i de likalydande motionerna I: 65 och II: 114 ifrågasatts, att genom verksamma besparingsåtgärder liksom genom tillförande av nytt skatteunderlag för direkt beskattning bereda motsvarande balans i budgeten, som med omsättningsskatten avsetts, får utskottet hemställa,

1) att riksdagen ville i anledning av de likalydande motionerna I: 65 av herr *Gustavson* och II: 114 av herrar *Hammarlund* och *Pettersson* i *Dahl* i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, avseende omsättningsskattens snara

avveckling utan att därför statsverkets behov av erforderliga medel äventyras; samt

2) att motionen II:382 av herrar Hagberg i Luleå och Persson i Stockholm om avskaffande av allmänna omsättningskatten icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.»;

II) av *friherre De Geer*.